

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی ، گروه علوم تربیتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت اسلامی)

عنوان :

تبیین همگرایی ها و ناهمگرایی های برنامه آموزش فلسفه برای کودک با نظام آموزشی ابتدایی

ایران

(به منظور افزایش همگرایی های فیما بین)

استاد راهنما :

دکتر سید مهدی سجادی

استاد مشاور :

دکتر فهیمه انصاریان

پژوهشگر :

هما ایمانی

تابستان ۱۳۹۱

خدایا

ای بهترین یاورها

یاریم کن تا هرآنچه را به لطف و مدد تو آموخته ام

در راه خدمت به خلق تو

و برای رضای تو به کار بندم.

تقدیم به

پدر و مادر عزیزم

که دعای خیرشان همواره قرین راهم بود.

همسر و

دختران مهربانم مریم و مبینا

که در طی مسیر همراه و یاورم بودند.

الهم انى افتتح التناء بهمدك

تشكر و قدردانى از :

استاد گرانمايه جناب آقاى دكتور سيد مهدى سجادى كه در نهايت صبر و در كمال فروتنى رهنمون راهم بودند و در امر پژوهش مرا يارى كردند.

تشكر و قدردانى از :

استاد ارزشمند سركار خانم دكتور فهيمه انصاريان كه بار رهنمودهاى ارزنده خود مسير پژوهش را برايم هموار كردند.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب **هما ایمانی** دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۹۰۶۶۴۷۰۸۰۰ در رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت اسلامی) که در تاریخ ۱۳۹۱/۶/۳۰ از پایان نامه خود تحت عنوان: **تبیین همگرایی ها و ناهمگرایی های برنامه آموزش فلسفه برای کودک با نظام آموزشی ابتدایی ایران (به منظور افزایش همگرایی های فیما بین)** با کسب نمره ۱۹/۲۵ و درجه عالی دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲. این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۹۱/۶/۳۰

دانشجوی کارشناسی ارشد **خانم هما ایمانی** از پایان نامه خود دفاع
نموده و با نمره ۱۹/۲۵ بحروف نوزده و بیست پنج صدم و با
درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده

فصل اول : کلیات پژوهش

۱-۱	مقدمه	۲
۲-۱	بیان مساله	۳
۳-۱	اهمیت موضوع تحقیق	۵
۴-۱	ضرورت و اهمیت پژوهش	۶
۵-۱	سوالات تحقیق	۷
۶-۱	تعاریف نظری و عملیاتی	۷
۶-۱-۱	تعاریف نظری	۷
۶-۱-۲	تعاریف عملیاتی	۸

فصل دوم : ادبیات تحقیق

بخش اول: مبانی نظری پژوهش	۱۰	
۱-۱-۲	مقدمه	۱۰
۲-۱-۲	مفهوم شناسی فلسفه برای کودک	۱۱
۳-۱-۲	چرا فلسفه برای کودک مطرح شد؟	۱۱
۴-۱-۲	چرا فلسفه برای کودک را فلسفه میدانند؟	۱۴
۱-۲-۱-۲	اهداف کلی فلسفه برای کودک	۱۵
۲-۲-۱-۲	اهداف ویژه برنامه درسی آموزش فلسفه برای کودکان پایه های ۱-۶	۱۹
۳-۲-۱-۲	اصول عمومی فلسفه برای کودک	۱۹
۴-۲-۱-۲	روش تدریس فلسفه برای کودک	۲۰
۵-۲-۱-۲	کلاس درس فلسفه برای کودک	۲۱
۶-۲-۱-۲	کندو کاو فلسفی مشترک فلسفه برای کودک	۲۲
استلزامات فلسفه ورزی با کودکان دبستانی	۲۳	
۷-۲-۱-۲	محتوای آموزشی فلسفه برای کودک	۲۳
۸-۲-۱-۲	جایگاه معلم در برنامه آموزش فلسفه برای کودک	۲۵
۱-۳-۱-۲	علت دشواری تدریس فلسفه برای کودک	۲۶
۴-۱-۲	بررسی امکان سنجی آموزش فلسفه برای کودک	۲۹

۲۹.....	۵-۱-۲ ارزشیابی در فلسفه برای کودک
۳۰.....	۶-۱-۲ مشکلات معلم حین تدریس فلسفه برای کودک :
۳۱.....	۷-۱-۲ جایگاه و نقش بلندخوانی در فلسفه برای کودک
۳۲.....	۸-۱-۲ مزایای کاربرد داستان برای آغاز بحث
۳۳.....	۹-۱-۲ فلسفه برای کودک و مهارت گوش دادن
۳۵.....	۱۰-۱-۲ تاثیر عناصر بحث فلسفی(قوانین) آموزش فلسفه به کودکان بر رفتار فردی و اجتماعی کودکان
۳۶.....	۲-۲ بخش دوم :بررسی نظام آموزشی ابتدایی ایران
۳۷.....	۱-۲ تعریف آموزش و پرورش دوره ابتدایی
۳۷.....	۲-۲ اهمیت آموزش و پرورش دوره ابتدایی
۳۹.....	۱-۲-۲ هدف عمده آموزش دوران ابتدایی
۴۰.....	۳-۲ ضرورت توجه به آموزش ابتدایی
۴۱.....	۴-۲ اهداف دوره ابتدایی
۴۳.....	۱-۴-۲ اهداف پایه اول دوره ابتدایی
۴۴.....	۲-۴-۲ اهداف پایه های دوم تا پنجم دوره ابتدایی
۴۶.....	۵-۲ اصول آموزش و پرورش دوره ابتدایی
۴۶.....	۶-۲ ویژگی های معلم آموزش ابتدایی
۴۷.....	۷-۲ برنامه درسی دوره ابتدایی
۴۹.....	۱-۷-۲ کتابهای درسی دوره ابتدایی
۵۰.....	۸-۲ ویژگیهای دانش آموزان دوره ابتدایی
۵۱.....	۹-۲ روشهای آموزش در دوره ابتدایی
۵۴.....	۱۰-۲ شیوه تربیت اسلامی
۵۵.....	بخش سوم : پیشنهاد تحقیق
۵۵.....	۱-۳-۲ مقدمه:
۵۵.....	۲-۳-۲ تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۶۱.....	۳-۳-۲ تحقیقات انجام شده در خارج کشور

فصل سوم: روش شناسی پژوهش

۶۴.....	۳-۱: مقدمه
۶۴.....	۳-۲: روش تحقیق
۶۵.....	۳-۳: روش گرد آوری اطلاعات
۶۵.....	۳-۴: روش تجزیه و تحلیل داده ها
۶۵.....	۳-۵: طرح پژوهش

فصل چهارم: یافته های پژوهش

۶۸.....	۱-۴ مقدمه
۶۹.....	۲-۴ بررسی ویژگی های فلسفه برای کودک
۶۹.....	۱-۲-۴ اهداف کلی فلسفه برای کودک
۷۰.....	۲-۲-۴ اهداف ویژه برنامه درسی آموزش فلسفه برای کودکان پایه های ۱-۶
۷۰.....	۳-۴ اصول عمومی برنامه درسی آموزش فلسفه برای کودکان
۷۰.....	۴-۴ روش تدریس برنامه درسی آموزش فلسفه برای کودکان
۷۲.....	۵-۴ مولفه های آموزش و پرورش ایران
۷۲.....	۱-۵-۴ مقدمه
۷۳.....	۲-۵-۴ اهداف آموزش و پرورش ایران
۷۴.....	۳-۵-۴ اصول آموزش و پرورش دوره ابتدایی
۷۴.....	۱-۳-۵-۴ اصول آموزش و پرورش هفت تا ده ساله ها
۷۵.....	۲-۳-۵-۴ روش تدریس در آموزش و پرورش ایران
۷۶.....	۴-۵-۴ بررسی زمینه های همگرایی و ناهمگرایی فلسفه برای کودک و آموزش و پرورش ابتدایی ایران
۷۶.....	۱-۴-۵-۴ همگرایی های فلسفه برای کودک و آموزش و پرورش ایران
۷۸.....	۲-۴-۵-۴ اهم همگرایی های فلسفه برای کودک و آموزش ابتدایی در ایران در یک نگاه
۸۰.....	۵-۵-۴ ناهمگرایی های فلسفه برای کودک و نظام آموزش ابتدایی ایران
۸۱.....	۱-۲-۵-۴ ناهمگرایی ها مابین فلسفه برای کودک و آموزش و پرورش ایران در یک نگاه

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادها

۸۴.....	۱-۵ مقدمه
۸۵.....	۲-۵ بحث و نتیجه گیری از سوال اول
۸۵.....	۱-۲-۵ برنامه فلسفه برای کودک
۸۶.....	۲-۲-۵ اصول عمومی فلسفه برای کودک
۸۷.....	۳-۲-۵ کلاس درس فلسفه برای کودک
۸۷.....	۴-۲-۵ کندو و کاوفلسفی مشترک چیست؟
۸۸.....	۵-۲-۵ فایده بلندخوانی
۸۹.....	۶-۲-۵ محتوای آموزشی فلسفه برای کودک برنامه درسی فلسفه برای کودک
۸۹.....	۷-۲-۵ معلم در فلسفه برای کودک
۸۹.....	۸-۲-۵ ارزشیابی در فلسفه برای کودک
۹۰.....	۳-۵ بحث و نتیجه گیری از سوال دوم
۹۰.....	۱۱-۳-۵ اهداف آموزش و پرورش ایران

- ۹۱.....۲-۳-۵ اصول آموزش و پرورش دوره ابتدایی
- ۹۲.....۳-۳-۵ روش تدریس در آموزش و پرورش ایران
- ۹۲.....۴-۵ بحث و نتیجه گیری از سوال سوم
- ۹۲.....۱-۴-۵ زمینه های همگرایی و نا همگرایی فلسفه برای کودک و آموزش و پرورش ابتدایی ایران
- ۹۵.....۵-۵ افزایش همگراییها
- ۹۵.....۱-۵-۵ راهکارهای افزایش همگراییها:
- ۹۵.....۶-۵ راهکارها و پیشنهادهای افزایش همگرایی
- ۹۵.....۱-۶-۵ پیشنهاد های اجرایی آموزش و پرورش
- ۹۵.....۱-۱-۶-۵ راهکارهای افزایش همگرایی در اصول:
- ۹۶.....۲-۱-۶-۵ راهکارهای افزایش همگرایی در بخش اهداف:
- ۹۶.....۳-۱-۶-۵ پیشنهاد های افزایش همگرایی در بخش روش:
- ۹۷.....۲-۶-۵ پیشنهاد های پژوهشی:
- ۹۷.....۷-۵ محدودیت ها و مشکلات تحقیق
- ۹۷.....۱-۷-۵ محدودیت خارج از اختیار پژوهشگر
- ۹۷.....۲-۷-۵ محدودیت در اختیار پژوهشگر
- ۹۸.....منابع و مأخذ
- ۹۸.....الف) منابع فارسی
- ۱۰۰.....ب) مقاله ها
- ۱۰۱.....ج) منابع انگلیسی

فهرست جداول

صفحه

عنوان

۲۲.....	جدول شماره ۱ (لیپمن، ۱۹۹۱).....
۲۷.....	جدول شماره ۲ : مقایسه دو الگوی یادگیری معلم محور و دانش آموز محور.....
۷۸.....	جدول شماره ۳: همگرایی های فلسفه برای کودک و آموزش ابتدایی در ایران.....
۸۱.....	جدول شماره ۴ : ناهمگرایی های فلسفه برای کودک و آموزش ابتدایی در ایران.....

چکیده

مساله اصلی پژوهش حاضر تبیین همگرایی ها و ناهمگرایی های بین فلسفه برای کودک و نظام آموزشی ایران است فلسفه برای کودک طرح نوین آموزشی که در حال اقتباس و راه بیافتن به نظام آموزشی کشور ایران است . اهداف تدوین شده در این پژوهش بررسی مولفه های فلسفه برای کودک (از منظر اصول، اهداف، روش) . بررسی مولفه های نظام آموزشی ابتدایی در ایران (از منظر اصول، اهداف، روش) و شناخت همگرایی ها و ناهمگرایی هایی بین آنها (به منظور افزایش همگرایی های فیما بین) است . روش شناسی این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی بود که با استنتاج مدلولات تربیتی از اصول و اهداف این دو برنامه به مفهومی به مفهوم پردازی نتایج حاصله درباره همگرایی ها و ناهمگرایی های فیما بین پرداخته شد .

یافته های پژوهش موید این مطلب است که همگرایی های بسیاری در برنامه فلسفه برای کودک و نظام آموزشی ایران وجود دارد که امکان کاربست این طرح نوین (فلسفه برای کودک) را میسر میسازد تا بتوان از مزایای آموزشی این رویکرد در راستای افزایش استدلال ورزی و تفکر در کودکان این سرزمین بهره جست .البته لازم است قبل از اجرای همگانی طرح بر حذف نقاط ناهمگرا و اصلاح همگرایی های ناقص جهت افزایش کارایی اقدام شود که نتایج حاصله تحت عنوان راهکاری افزایش همگرایی های این دو برنامه در پایان پژوهش ارائه شده است .

کلید واژه ها: آموزش فلسفه برای کودک ،نظام آموزش ابتدایی ایران ،همگرایی ،ناهمگرایی

فصل اول

کلیات پژوهش

به نام ایزد خردمند

بشارت بده بندگان مرا، آنان که به سخن [ها] گوش فرا می دهند و آن گاه از آنی که بهتر است پیروی می کنند؛ این افرادند که خداوند هدایتشان کرده است و این افرادند که خردمندانند. (سوره زمر/ ۱۷ و ۱۸)

۱-۱ مقدمه

در عصر حاضر که الوین تافلر آن را عصر فرا صنعتی می نامد، به تنها چیزی که بها داده می شود فکر و اندیشه است. در این عصر خرد و اندیشه، می بایست دانش آموز قسمت اعظم آموزش و پرورش را با تفکر و اندیشه پر کند.

پرورش کودکانی متفکر و صاحبان اندیشه مستلزم دستیابی به راهکارهای نوین در راستای آموزش فکر کردن و استدلال ورزیدن است که این هدف بزرگ در برنامه آموزش فلسفه برای کودکان یک بنیان مهم است. تمام همت پایه گذاران این طرح دستیابی به این مهم است. در این برنامه تلاش می شود تا بر تفکر انتقادی و خلاق کودک تاکید شود زیرا از بنیادی ترین امور در پرورش انسانهای توانمند برای آینده محسوب می شود.

۱-۲ بیان مساله

ما در آموزش و پرورش احتیاج به تحول داریم (بیان رهبری ۸۵/۲/۱۲)

من به همه ی مسئولین سفارش میکنم به هر شکل ممکن وسایل ارتقای اخلاقی و اعتقادی و علم و هنری جوانان را فراهم و آنان را تا مرز رسیدن به بهترین ارزشها و نوآوریها همراهی و روح استقلال را در آنان زنده نگه دارند. (صحیفه ی امام جلد ۱۲-صفحه ۹۶)

تحول در نظام آموزشی یک نیاز مبرم است که بر ضرورت انجام آن تاکید شده است و دوران ابتدایی به جهت نقش عمده ای که در یادگیری های کودک دارد، حساس ترین و مهم ترین دوران در انجام این مهم است .

کودکی آغاز حرکت و تلاش برای زیستن است ،مرحله ای که باید آن را به خودی خود به رسمیت شناخت زیرا کودک انسانی است مستفل با احساسات و خصوصیات خوب انسانی .باین همه، کودکی مقدمه جوانی و بزرگسالی نیز است و اساس زندگی بزرگسالی به کیفیت این دوران بستگی دارد .در این دوران است که منش و رفتار کودک و رشد عقلانی و فرهنگی وی شکل می گیرد . (شرکایی، ۱۳۹۰)

در جهان پیچیده امروز که هر روز زندگی انسان را با چالش هایی مواجه میکند؛ برنامه ها و رویکردهای متعددی در نهاد های آموزشی ارائه شده است؛ تا افراد را در برخورد منطقی با این مشکلات آماده کند. براساس این نیازها تصور براین است که نظام آموزش و پرورش باید در جهت تربیت افراد آگاه، متفکر و مستدل گامهای اساسی بردارد. درعصرحاضر به عقیده برخی از فلاسفه و

پرورشکاران تربیتی، بهترین شیوه دستیابی به حل مشکلات، استفاده از تفکر فلسفی و روشهای استدلالی حل مسئله و گفتگو است. از این رو در سالهای اخیر اقبال زیادی به سمت پرورش مهارتهای تفکر و بالا بردن سطح استدلال و خلاقیت فکری در نظام آموزش و پرورش جهان، صورت گرفته است. یکی از این برنامه ها که در سالهای اخیر توسعه یافته و اکنون از اعتبار بین المللی برخوردار گشته و در کشورهای زیادی دنبال میگردد برنامه آموزش فلسفه به کودکان است .

برنامه آموزش فلسفه به کودکان که ابتدا به وسیله لیپمن^۱ و همکارانش مطرح شد، به معنی صرف تفکر و استدلال نیست؛ بلکه مستلزم تفکر درباره تفکر است. لیپمن و همکارانش با مروری بر تاریخ اندیشه های فلسفی، مسایل مهمی را که مورد بحث فیلسوفان بوده، مشخص کرده اند و تفکر کودکان را در رویارویی با این مسائل قرار داده اند. نمونه این مسائل عبارتند از: صدق و یا حقیقت، خیر، ماهیت ذهن، قواعد اخلاقی و یا اجتماعی. همچنین در این برنامه بحث و گفتگو میان دانش آموزان، همراه با هدایت معلم، بستر اصلی تفکر است. از این رو در این برنامه چنین پیش بینی نشده است که پاسخ معین و از پیش تعیین شده ای در باب مسائل مذکور، به دانش آموزان داده شود. بلکه طرح مساله و بحث و گفتگو درباره آن، طریقه ای است که برای رسیدن به پاسخ اتخاذ شده است. (کم، ۱۳۸۴).

فلسفه برای کودکان بعنوان یک رویکرد تربیتی است که می تواند بر مهارتهای بنیادی خواندن، نوشتن، سخن گفتن و گوش دادن تاکید کند. یعنی در جستجوی راهی برای رسوخ در این مهارت های پایه، از طریق تقویت قدرت استدلال و داوری است. وقتی این کار انجام شود دانش آموزان خود بخود میتوانند به تامل روی رشته های تحصیلی مرسوم مدرسه ایشان پردازند. (قائدی، ۱۳۸۹)

۱ . Lipman

در حال حاضر در کشور ما نیز این برنامه بنا به توفیقاتش در جهت پرورش مهارت های فکری در کودکان، توجه مسئولان آموزشی را به خود جلب کرده است از طرف دیگر از آنجایی که این برنامه به نقش های تغییر یافته ای در رابطه با معلم، قوانین و مدیریت مدرسه نیاز دارد، روشهای سنتی که بر مدارس ما حاکم است نمی تواند زمینه ساز مناسبی برای اجرای طرح باشد. چالش های موجود در حوزه تربیتی کودک و فقدان درک روشن از برنامه آموزش فلسفه به کودک و نظام تربیتی ایران در مقطع ابتدایی سبب شده تا درک درستی از همگرایی های فلسفه برای کودک با برنامه آموزشی ابتدایی در ایران نداشته باشیم. بسیار حائز اهمیت است که مشخص شود همگرایی ها و ناهمگرایی های برنامه فلسفه برای کودک و نظام آموزشی برای کودکان ایران کدامند؟

۱-۳ اهمیت موضوع تحقیق

در عصر حاضر، دانش آموزان برای رویارویی باتحولات شگفت انگیز هزاره ی سوم میلادی باید مهارتهای تفکر انتقادی و خلاق خود را به منظور تصمیم گیری مناسب و حل مسائل پیچیده ی جامعه بهبود بخشند. آنان باید مهارتهای پژوهش و حل مسأله و روحیه ی جست و جو را در خود افزایش دهند. روشن است که برای دست یابی به این هدف ها، مسؤلیتی سنگین بر دوش مراکز آموزشی، به ویژه آموزش و پرورش قرار میگیرد. این نهاد از یک سو وظیفه ی آموزش دانش ها و تجهیز دانش آموزان به اطلاعات مورد نیاز آنان را برعهده دارد و از سوی دیگر، باید زمینه ای رافراهم آورد تا به رشد و پرورش خلاقیت و نوآوری و استفاده ی صحیح و جهت دار از این استعداد و توانایی ها کمک کند .

یکی از برنامه هایی که با توجه به انتظارات مذکور در حال حاضر مورد توجه متخصصان قرار گرفته برنامه آموزش فلسفه به کودکان است. نخستین برنامه درسی فلسفه برای کودکان به وسیله متیو

لیپمن استاد فلسفه در دانشگاه دولتی مونتکلر ایالت نیوجرسی آمریکا نوشته شد. این برنامه درسی که بررسی های اولیه آن تقریباً از سال ۱۹۶۹ آغاز شده بود، تا کنون بصورت یک برنامه درسی کامل برای کل دوران مدرسه (K-۱۲) درآمده است و برای هر پایه یک کتاب داستان یا رمان است و یک راهنمای آموزشی معلم تدارک دیده است این برنامه هنوز به صورت اجباری در نیامده است. با این حال صدها مدرسه در آمریکا و ۱۰۲ کشور دنیا آن را بصورت داوطلبانه اجرا می کنند. این برنامه دو تا چهار ساعت از اوقات مدرسه کودکان را در طول هفته در مدرسه یا خارج از آن به خود اختصاص می دهد و کلاس بصورت یک حلقه کندو وکاو که در آن کودکان پیرامون داستانهای خوانده شده در کلاس درس به بحث و گفتگو میپردازند، اداره میشود. (قائدی، ۱۳۸۸)

در کنار این طرح نوپا، که می تواند حلال بسیاری از مسائل و مشکلات در امر آموزش و پرورش کودکان باشد، بررسی و شناخت همگرایی های برنامه فلسفه برای کودک و ناهمگرایی های احتمالی آن با نظام آموزش ابتدایی ایران امری ضروری است زیرا غفلت از شناسایی همگرایی ها و ناهمگرایی های این برنامه، میتواند منجر به اجرای الگوی نامناسب و توخالی شود که ضایعات زیاد و جبران ناپذیری را در سطح تعلیم و تربیت ایجاد کند. بنابراین با توجه به اهمیتی که این مسئله دارد و با توجه به خلا پژوهشی که در این زمینه وجود داشت؛ سعی میشود در این پژوهش به شناخت همگرایی و ناهمگرایی این طرح با نظام آموزشی ابتدایی در ایران پرداخته شود. تا بتوان با اجرای این طرح تاثیر مثبت و مفید بر روند آموزش و یادگیری کودکان کشورمان را شاهد باشیم.

۴-۱- ضرورت و اهمیت پژوهش

۴-۱-۱- اهداف کلی پژوهش حاضر